

**PSEUDONAUKA
I FAKE NEWSY**

CZYM JEST PSEUDONAUKA?

Pseudonauka to rodzaj nieakceptowanego powszechnie przez środowisko naukowe zbioru twierdzeń, które aspirują do miana nauki, lecz nie spełniają jej podstawowych reguł, a w szczególności nie są oparte na metodzie naukowej.

CZYM SĄ FAKE NEWSY ?

FAKE NEWS – „fałszywa wiadomość,
często o charakterze sensacyjnym,
publikowana w mediach z intencją
wprowadzenia odbiorcy w błąd,
w celu osiągnięcia korzyści finansowych,
politycznych lub prestiżowych.”

JAK NIE DAĆ SIĘ PSEUDONAUCIE I FAKE NEWSOM?

Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich stworzyła infografikę dotyczącą tego, na co zwracać uwagę przy rozpoznawaniu fałszywych informacji.

JAK ROZPOZNAĆ FAŁSZYWĄ INFORMACJĘ?

- **SPRAWDŹ ŹRÓDŁO**
Przeanalizuj dokładnie stronę, sprawdź jej misję oraz informację kontaktowe.
- **PRZECZYTAJ WIĘCEJ**
Nagłówki mogą być prowokacyjne, aby skłonić do kliknięcia. Zapoznaj się z całym tekstem.
- **SPRAWDŹ AUTORÓW**
Poszukaj informacji o autorze. Sprawdź, czy w ogóle istnieje, i czy jest wiarygodny.
- **DODATKOWE ŹRÓDŁA**
Sprawdź, czy podane w linkach źródła rzeczywiście odnoszą się do danej informacji.
- **SPRAWDŹ DATĘ**
Udostępnianie starych informacji nie musi obrazować bieżących wydarzeń.
- **A MOŻE TO ŻART?**
Jeśli informacja brzmi niewiarygodnie, to może być satyra. Sprawdź stronę i autora.
- **UWAŻAJ NA STRONNICZOŚĆ**
Zastanów się, czy Twoje własne przekonania nie wpływają na obiór informacji.
- **ZAPYTAJ EKSPERTÓW**
Zawsze warto wiedzieć więcej. Dopytaj bibliotekarza i innych ekspertów.

Tłumaczenie: Dominik Kantorowicz

IFLA
International Federation of Library Associations and Institutions

DLACZEGO WIERZYMY W TAKIE RZECZY?

- Brak krytycznego oceniania sytuacji,
  - Brak informacji (wiedzy)
  - Strach
  - Desperacja
  - Brak zaufania do nauki
-

PRZYKŁADY FAKE NEWSÓW

- W związku z koronawirusem na ulice niektórych miast zostało wyprowadzone wojsko – **FAKE NEWS**
- Domowe testy na koronawirusa są skuteczne – **FAKE NEWS**
- W związku z koronawirusem wszystkie granice miast w Polsce zostają zamknięte – **FAKE NEWS**
- W Polsce niedługo zabraknie żywności – **FAKE NEWS**
- Służby chodzą po domach i mierzą mieszkańcom temperaturę – **FAKE NEWS**
- Częste picie wody zwalcza koronawirusa – **FAKE NEWS**

PSEUDONAUKA I FAKE NEWSY

Kochani Bursjanie 😊

W dobie zdalnego nauczania, Internet jest dla Was głównym narzędziem do nauki. Dlatego bardzo ważne jest, abyście potrafili skutecznie weryfikować nieprawdziwe informacje, które tam znajdziecie. Nie wierzcie ślepo w FAKE NEWSY, a co ważniejsze, nie twórzcie ich sami, ani ich nie rozsyłajcie.

Pozdrawiam Was gorąco 😊

A. Kowalska